

Република Србија
Аутономна покрајина Војводина

Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност

Булевар Михајла Пупина 16, 21000 Нови Сад
Т: +381 21 487 4641 Ф: +381 21 456 044
psnauka@vojvodina.gov.rs

Висока школа струковних
студија за образовање
васпитача у Кикинди

Светосавска 57, Кикинда; Tel. 0230/439-250 факс: 0230/22-423; mail: vsssovki@vaspitacka.edu.rs;

**ПРОТЕКТИВНИ ФАКТОРИ И РЕСУРСИ РОДИТЕЉА И ВАСПИТАЧА У СУОЧАВАЊУ ДЕЦЕ
ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА СА РИЗИЧНИМ УТИЦАЈИМА ДИГИТАЛНИХ МЕДИЈА НА ДЕЧЈИ
ПСИХОФИЗИЧКИ РАЗВОЈ**

**PROTECTIVE FACTORS AND RESOURCES AVAILABLE TO PARENTS AND PRESCHOOL TEACHERS IN
INTRODUCING PRESCHOOLERS TO NEGATIVE EFFECTS OF DIGITAL MEDIA ON CHILDREN'S
PSYCHOPHYSICAL DEVELOPMENT**

Руководилац пројекта: др Јелена Мићевић-Карановић, проф.

Истраживачки тим:

1. Др Јелена Мићевић-Карановић
2. Др Миланка Маљковић
3. Др Ангела Месарош-Живков
4. Мр Србислава Павлов
5. Ана Вукобрат, мастер

Предмет истраживања:

Истраживање ће се бавити испитивањем ризичних фактора утицаја дигиталних медија на децу предшколског узраста. Испитиваће се и протективних фактори и ресурси родитеља и васпитача деце предшколског узраста које примењују и којима децу заштићују од неповољних околности дигиталних медија који свакодневно крше кодексе светских и домаћих конвенција и правила понашања према деци. Истраживање ће испитати и ставове деце предшколског узраста према коришћењу дигиталних медија, њихову свест о ризичним факторима утицаја као и њихове потенцијале и протективне факторе који могу умањити могућности да дете доживи потешкоће на пољу психофизичког здравља.

Садржај истраживања:

Истраживање ће обухватити испитивање ставова родитеља и васпитача према ризичним факторима утицаја дигиталних медија на децу предшколског узраста, операционо дефинисаних преко ставова (когнитивна, емоционална и конативна компонента) према:

- *телевизијском програму* (непримерени садржаји за децу, рекламе, цртани филмови, време утрошено на гледање тв програма, утицај на формирање ставова, укуса, идентификација са тв јунацима, утицај на културу);
- *Интернету* (коришћење без надзора одраслих, друштвене мреже, време проведено на Интернету);
- *мобилној телефонији* (узраст деце која користи, надзор, контрола и време проведено у коришћењу широког спектра апликација тзв. паметних телефона);
- *коришћењу компјутера* (надзор одраслих, пасивност, неактивност, време проведено у затвореном простору, а не у природи и кретању);
- *компјутерским игрицама* (нереална слика света, одсуство емпатије, време проведено у игрању, седењу, утицај на моторички развој и гојазност, пажњу, концентрацију).

Поред испитивања ризичних фактора утицаја дигиталних медија испитиваће се и протективни фактори и ресурси родитеља и васпитача деце предшколског узраста које примењују и којима заштићују децу предшколског узраста од свих ризичних фактора и неповољних околности са којима се деца суочавају користећи дигиталне медије који су данас неминовност. Истраживање ће испитати и ставове деце предшколског узраста према коришћењу дигиталних медија, свест о ризичним факторима, као и њихове потенцијале и протективне факторе који могу умањити могућности да дете доживи потешкоће на пољу менталног здравља, односно, могу заштити дечје психофизичко здравље у ситуацијама када су она изложена ризицима и неповољним околностима утицаја дигиталних медија.

Циљ истраживања:

- *дескриптиван увид* у ставове родитеља и васпитача и свести о ризичним факторима утицаја дигиталних медија;
- *утврђивање колико родитељи надзиру, контролишу, селекционису или неке садржаје забрањују* деци када су дигитални медији у питању;
- *утврдити колико родитељи и васпитачи* као значајни модели идентификације користе дигиталне медије;
- *експлоративан приступ* када су у питању протективни фактори и ресурси родитеља и васпитача као значајних фактора социјализације;

експланација када су у питању ставови деце предшколског узраста према коришћењу дигиталних медија, њихови потенцијали и протективни фактори као и свест о ризичним факторима њихове употребе.

Стање истраживања у области из које је предложен пројекат:

Резултати досадашњих истраживања су утврдили да последице неселекционисаног конзумирања и неконтролисаног приступа дигиталним медијима могу озбиљно нарушити дечје психичко и физичко здравље: поремећаји говора, гојазност, агресивност, недостатак пажње, хиперактивност, стварање илузија, губитак граница између реалног и нереалног, смањење емпатије и др. Неадекватно коришћење дигиталних медија носе са собом опасност од злостављања (вршњачког и/или од стране одраслих) и експлоатације деце. Упориште за истраживање је и у подацима полицијских управа у АП Војводини о броју пријављених, одбачених и процесуираних случајева које је прибавио и објавио покрајински омбудсман, 2013. године.

Планирани (очекивани) резултати пројекта:

Као резултат истраживања очекујемо добијање:

- *реалне слике ставова* репрезентативног узорка (по величини и начину узорковања) родитеља и васпитача, тј. добијање когнитивне, емоционалне и конативне компоненте ставова путем неексперименталне методе и анонимним анкетирањем, о ризичним факторима утицаја дигиталних медија на децу;
- *прегледа протективних фактора, ресурса и стратегија* којима родитељи и васпитачи заштићују децу од неповољних околности када су дигитални медији у питању;

ставова деце предшколског узраста (квалитативан приступ, примена интервјуа), према коришћењу дигиталних медија и њихове свести о ризичним факторима утицаја дигиталних медија.

Могућност применљивости резултата пројекта:

Добијени резултати, теоријско, емпиријско упориште и закључци биће *имплементирани* у виду:

- одговарајућих *наставних садржаја из психолошке и педагошке групе предмета* на ВШССОВ у Кикинди;
- објављене *монографије* са циљем информисања и подизања свести родитеља, васпитача, будућих васпитача и шире јавности о овој значајној, актуелној али и неизбежној теми уз подизање њихових васпитно-образовних компетенција;

конкретних *препука* које ће се односити на правилно и дозирано, контролисано коришћење дигиталних медија које не нарушавају дечје психо-физичко здравље и складан развој, али и на мере заштите деце од злоупотребе, злостављања или експлоатације путем појединих дигиталних медија.